

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Плахотнік О. О.

1. Вступ

Тенденції сучасного часу полягають у тому, що економіка України виявилася перед новими системними змінами, що характерні світовим політичним і соціально-економічним процесам, а також трансформаціям всередині держави. В таких умовах українським підприємствам для забезпечення сталого економічного зростання необхідно розробляти й впроваджувати нові механізми внутрішньогосподарського управління, що враховують вплив економічних трансформацій, які відбулися, й тенденції посилення глобальної конкуренції на різних ринках.

Тому актуальним є дослідження методологічних та методичних засад формування механізму впливу економічних трансформацій на розвиток промислових підприємств.

2. Об'єкт дослідження та його технологічний аудит

Об'єктом дослідження є механізм структурної перебудови промисловості України. Цей механізм представлено методами та інструментами вибору стратегії розвитку промислових підприємств, орієнтованої на подолання технологічних розривів, а також інтеграцією методів стратегічного менеджменту в підсистему управління їх інноваційною діяльністю.

Одним з найбільш проблемних місць формування механізму виступає недостатнє методологічне та методичне забезпечення методів та інструментів впливу економічних трансформацій на розвиток промислових підприємств.

3. Мета та задачі дослідження

Метою даної роботи є розробка на основі системного підходу механізму впливу економічних трансформацій на розвиток промислового підприємства в умовах посилення глобальної конкуренції.

Для досягнення мети було поставлено наступні завдання:

1. Дослідити підходи до структуризації країн світу за ознаками сучасного технологічного розвитку, який відбувся внаслідок впливу економічних трансформацій.
2. Визначити умови структурної перебудови промисловості України під впливом економічних трансформацій.
3. Довести, що основною проблемою управління для вітчизняних підприємств, високочутливих до інновацій, стає вибір стратегії розвитку.
4. Визначити важливість урахування етапів життєвого циклу підприємства, стратегічних позицій на зайнятих сегментах ринку, при побудові механізму управління його розвитком під впливом економічних трансформаційних процесів.

4. Дослідження існуючих рішень проблеми

Серед основних напрямків вирішення проблеми управління розвитком промисловості під впливом економічних трансформацій, виявлених в ресурсах світової наукової періодики, можуть бути виділені [1, 2], але в них не розглянуто прикладні інструменти управління підприємством.

Аналізу глобалізаційних процесів світової економіки присвячена робота [3], проте залишилося невирішеним питання застосування методів та інструментів управління інноваційною активністю підприємств.

Трансакційні витрати є суттєвим фактором, що визначає розвиток економіки країни, як зазначено в роботі [4]. Однак у цій роботі не до кінця розкрито шляхи зменшення цих витрат з метою підвищення інноваційної активності підприємств.

Авторами роботи [5] показано, за рахунок яких факторів, здійснювалися економічні перетворення в окремих країнах світу, окремо виділявся фактор інноваційних процесів. Але залишається питання адаптації цих перетворень до умов економіки України.

Альтернативний варіант вирішення проблеми, викладений в [6], не передбачає застосування зарубіжного досвіду виходу промисловості країни на етап сталого розвитку.

На думку авторів роботи [7, 8], основною проблемою управління для підприємств, високочутливих до інновацій, до яких відносяться насамперед високотехнологічні промислові підприємства, стає вибір стратегії розвитку, орієнтованої на подолання технологічних розривів.

Дослідження основних методів управління інноваційною діяльністю на основі формування стратегії інноваційного зростання розглядаються в роботах [9, 10]. Однак описані методи не враховують вплив етапу життєвого циклу, на якому знаходиться промислове підприємство.

Таким чином, результати аналізу дозволяють зробити висновок про те, що, незважаючи на значний внесок зазначених дослідників в теорію й практику управління розвитком підприємств, механізм впливу економічних трансформацій на розвиток промислових підприємств досліджено недостатньо.

5. Методи досліджень

При дослідженні були використані наступні наукові методи:

- метод порівняння, групування та класифікації – при вивченні структуризації країн світу за ознаками технологічного розвитку;
- метод синтезу, індукції та дедукції – при визначенні умов структурної перебудови промисловості України під впливом економічних трансформацій;
- метод аналізу – при визначенні основної проблеми управління для вітчизняних підприємств, високочутливих до інновацій;
- комплексний системний підхід – при розробці механізму управління розвитком промислового підприємства під впливом економічних трансформаційних процесів.

6. Результати дослідження

Проблеми глобалізації, що виникли в індустріальну епоху й впливають на всі сторони соціально-економічного розвитку як окремих країн, так і світової спільноти в цілому, посилили свій вплив на функціонування суб'єктів господарювання.

У світовому масштабі сталася чітка структуризація країн, компаній, яка, на думку більшості фахівців, може бути представлена в вигляді дво- або тривірневої піраміди, в основі якої знаходяться технологічні відсталі країни [1]:

- технологічні першовідкривачі – 15 % населення світу;
- користувачі технологій – 50 % населення світу;
- технологічно відсталі країни – 35 % населення світу.

Якщо виходити з критеріїв рівня доходів населення, виробництва ВВП, експортного потенціалу, конкурентоспроможності, то у верхній частині піраміди знаходяться країни «великої сімки». В останні роки, на думку Світового банку, сімку наздоганяють Ізраїль, Сінгапур, Тайвань і Південна Корея. Ця група країн збереже своє становище лідерства на основі переваг міжнародної спеціалізації на високотехнологічних товарах й комерційних послугах.

На сьогоднішній день члени «клубу семи» мають 80,4 % світової комп'ютерної техніки, забезпечують 90,5 % високотехнологічного виробництва, контролюють 87 % зареєстрованих в світі патентів [2, 3]. На Міжнародному економічному форумі «XXI століття: інноваційний розвиток на благо людини» зазначалося, що завтрашній день світового ринку визначають 50–55 макротехнологій, з них 46 є власністю «великої сімки», що контролюють 80 % цього ринку. За наукомісткої продукції світового ринку частка США складає 46 %, Японії – 34 %, Німеччини – 19 %, всіх країн СНД – менше 1,5 % [3].

II рівень – «країни-сателіти», що випускають індустриальні засоби праці та інші, що пройшли глибоку обробку товари, трудомісткі вироби. Це країни типу Швеції, Швейцарії, Австрії [3, 4]. Вони знайшли собі вдале місце в міжнародному розподілі праці, задоволені життям і процвітають. У цьому рівні можуть утвердитися Китай, Індонезія, Бразилія, що будуть мати щорічні темпи економічного зростання близько 10 % [5]. Чи потрапить сюди Україна, залежить від можливостей мобілізувати на це зусилля політичної та науково-економічної еліти, їх здатності забезпечити стійке економічне зростання реального сектора економіки на інноваційній основі.

III рівень – за даною методикою найбільш численний, «основа піраміди». Його складають країни з переважною спеціалізацією на виробництві та експорті мінеральної, енергетичної й сільськогосподарської сировини. Це країни «третього світу», «придатки» монополій та сателітів. За жорсткої оцінки окремих фахівців, ці країни живуть так, як їм дозволено країнами-метрополіями, розвиваючи галузі, які з будь-яких причин (економічних, екологічних і т. п.) метрополії у себе розвивати не вважають за доцільне.

Якщо підходити об'єктивно, то економіку України слід віднести до III рівня. У 2014 р. економіка увійшла у стан стагфляційної кризи (спостерігалось різке падіння ВВП на 6,6 % у поєднанні зі зростанням інфляції до 24,9 % на кінець року. У 2015 р. ВВП впав до 91 млрд. дол. Повільне зростання ВВП (на 2,4 % у 2016 р. і 2,5 % у 2017 р. по суті є консервацією рецесії на дні економічного падіння. Однак, слід зазначити, що в групу країн III рівня Україна не вписується тільки по досить високому науковому потенціалу, освітньому рівню населення і трудових ресурсів. Згідно з оцінками Світового банку, Україна займає 27-е місце в світі за якістю математичної і наукової освіти, 25-е місце за наявністю ін-

женерних та наукових кадрів, має великий потенціал розвитку ІТ-індустрії та інновацій. Тобто, Україна володіє важливими передумовами для ефективного розвитку промислових підприємств.

Спираючись на проведені дослідження, доведено, що сучасні глобалізаційні процеси, самі по собі, але особливо у взаємодії один з одним, створюють нову складну й динамічно мінливу ситуацію, в умовах якої здійснюється функціонування підприємств. В умовах структурної перебудови промисловості України проведення широкомасштабної програми реструктуризації вітчизняних підприємств може внести вагомий внесок у вирішення завдань стабілізації та розвитку економіки країни тільки в тому випадку, якщо будуть [4]:

- враховані результати впливу економічних трансформацій і глобальні тенденції зміни зовнішнього середовища підприємств та вплив цих змін на їх діяльність;
- вивчені й використані методи досягнення розглянутих найбільш значущих позитивних ефектів для промисловості України від процесів глобалізації;
- визначені й реалізовані заходи щодо нейтралізації негативних наслідків глобалізаційних процесів для України на макро- і мікроекономічному рівнях.

Серед основних макроекономічних передумов, які виступають в якості «катализаторів» реструктуризації українських промислових підприємств під впливом економічних трансформацій, що відбулися, виділяються:

- приватизація й формування недержавного сектора економіки;
- демонополізація економіки (як програма, що пов'язана з приватизацією і формуванням недержавного сектора економіки);
- збільшення кількості й різноманітності підприємств, що діють на внутрішньому ринку України (як наслідок економічних реформ);
- лібералізація зовнішньоекономічних відносин, яка привела до розширення присутності іноземних підприємств на території України;
- скасування прямих цінових обмежень («лібералізація цін», яка зачепила близько 80 % оптових і 90 % роздрібних цін);
- перехід до єдиного ринкового валютного курсу і заходи щодо забезпечення конвертованості національної валюти;
- фінансова дестабілізація та інфляційні процеси і т. п.

Серед мікроекономічних передумов, які виступають в якості «катализаторів» реструктуризації українських промислових підприємств під впливом економічних трансформацій, що відбулися, виділені наступні найбільш значущі:

- зміна характеру поведінки підприємств на ринку (даний фактор по різному проявляється в середовищі великих і малих підприємств);
- трансформація купівельної поведінки споживачів, наслідком якого в умовах обмеженого платоспроможного попиту є формування вимоги щодо поліпшення якості продукції при зниженні ціни;
- «вирівнювання» кваліфікації кадрів у конкуруючих підприємств за рахунок появи на ринку праці висококваліфікованої робочої сили, вивільненої з державних підприємств, науково-дослідних установ та інших організацій в ході проведення економічних реформ.

Як наслідок, макро- і мікроекономічні передумови посилення конкуренції на українському ринку формують абсолютно нове конкурентне середовище для

багатьох підприємств і ще в більшій мірі підсилюють потребу в негайному реформуванні їх діяльності.

Разом з тим, до найбільш потужних результатів впливу економічних трансформацій на рівень розвитку промислових підприємств, безумовно, відноситься «інноваційний вибух», що є прямим наслідком інтенсивного розвитку науки, техніки і технологій у другій половині ХХ століття. Його дія багаторазово посилюється глобалізаційними соціально-економічними процесами [1, 6].

Основною проблемою управління для підприємств, високочутливих до інновацій, до яких відносяться насамперед високотехнологічні промислові підприємства, стає вибір стратегії розвитку, орієнтованої на подолання технологічних розривів. Це свідчить про існування глибокого внутрішнього зворотного зв'язку між управлінням процесами технологічних і організаційних змін як результату економічних трансформацій [7].

У свою чергу ця теза призводить до необхідності переосмислення самого змісту і рушійних сил технічного прогресу, в якому на перший план поряд з функцією часу висувається також і функція витрат на нову технологію. Звідси з неминучістю випливає висновок про введення головних критеріїв, що визначають виграш в конкурентній боротьбі, якими стають:

1. Швидкість бізнесу, що забезпечує своєчасну реакцію підприємства на зміну стану його зовнішнього середовища шляхом своєчасної підготовки і реалізації технологічних переходів.

2. Вартість бізнесу, що забезпечує економічний виграш в перспективі за рахунок інвестицій, залучення яких базується на правильному формуванні та позиціонуванні на ринку інвестиційної привабливості підприємства.

Обидва критерії є похідними від фундаментальної життєзабезпечуючої властивості підприємства – здатності до адаптації до змін зовнішнього середовища. При цьому вони безпосередньо пов'язані з процесами впливу економічних трансформацій на розвиток промислового підприємства (рис. 1).

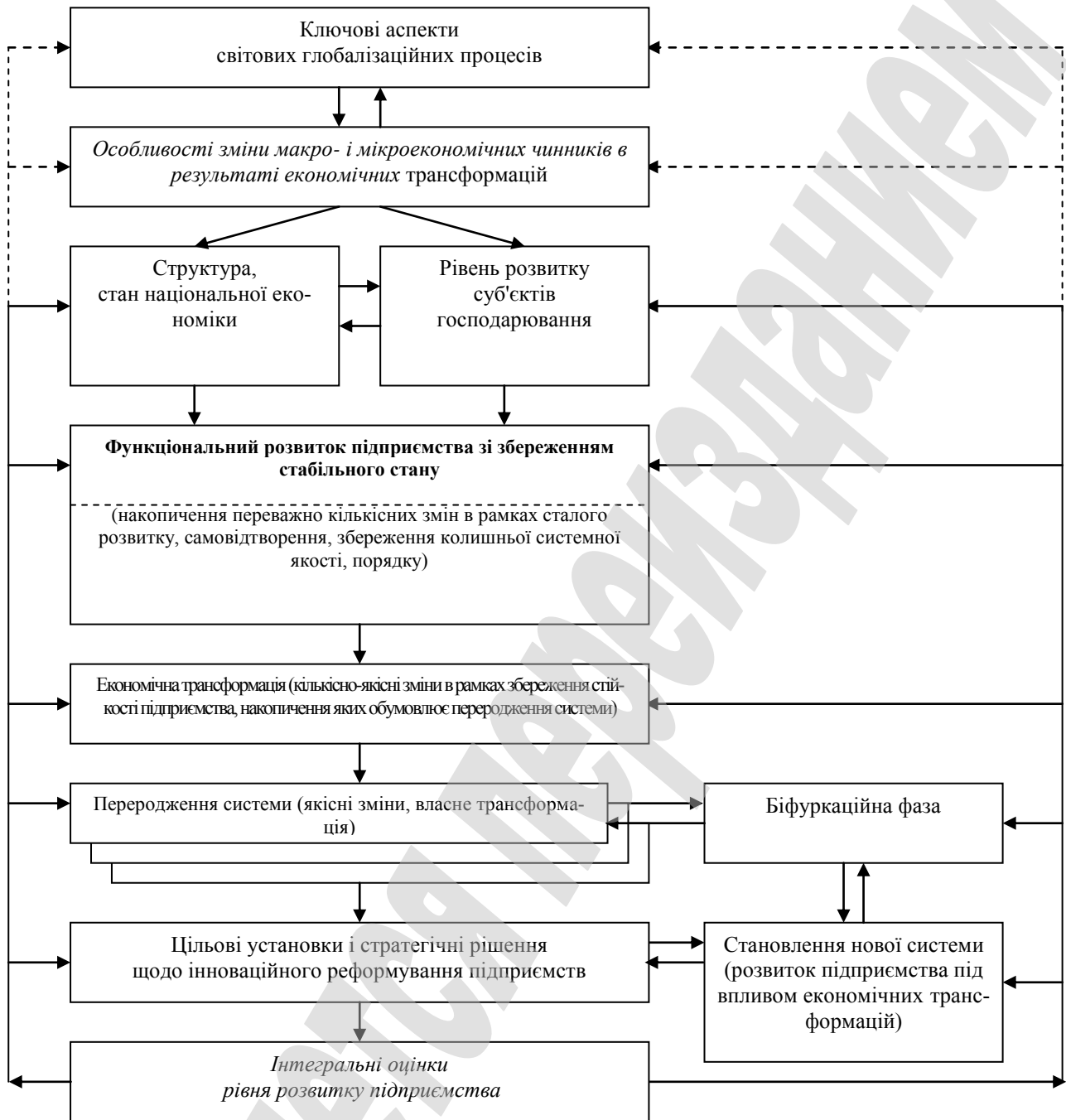

Рис. 1. Системний підхід щодо етапів трансформації економічних систем з урахуванням завдань сталого розвитку підприємств

Успішність діяльності промислового підприємства на ринку багато в чому залежить від його стратегії розвитку. На рис. 2 розглянута модель інтеграції методів стратегічного менеджменту в підсистему управління інноваційною діяльністю підприємства. Застосування моделі дозволяє пов'язати інноваційний процес економічних суб'єктів зі стратегічними цілями розвитку.

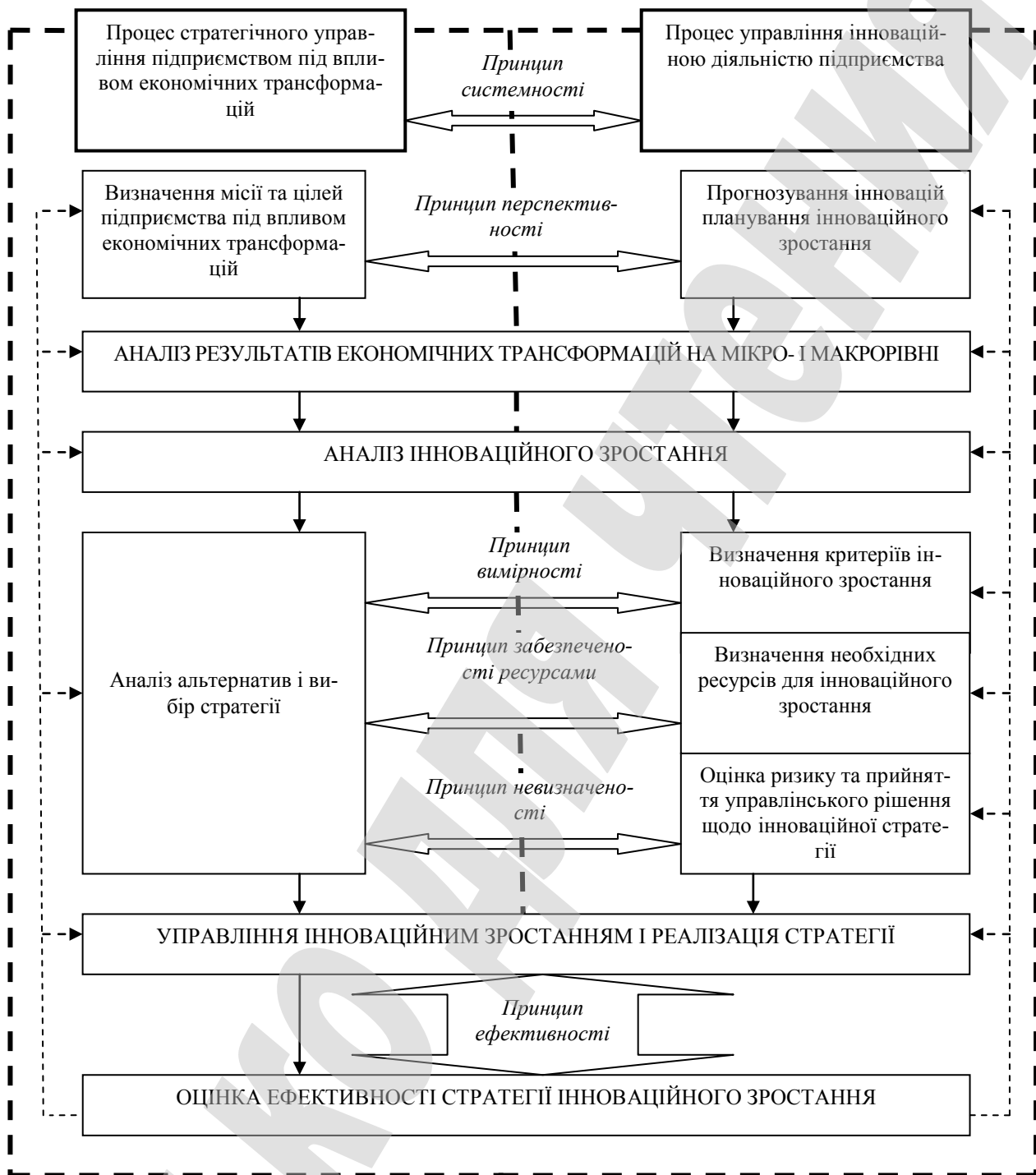

Рис. 2. Співвідношення етапів процесів стратегічного управління та управління інноваційною діяльністю промислового підприємства

В основі будь-якої стратегії лежать економічні установки. В системі управління інноваційним зростанням виділяють чотири типи цільових економічних установок [7]:

- виробництво нової, більш конкурентоспроможної продукції (інноваційно-технологічне зростання);
- вдосконалення технологій (модернізація);
- освоєння нових ринків збуту і технологій (ринкові новації);

– створення нової організаційної структури підприємства, системи управління виробництвом (організаційно-управлінські новації).

Важливе значення при побудові механізму управління розвитком промислового підприємства під впливом економічних трансформаційних процесів відводиться обліку етапу його життєвого циклу. Кожному з етапів розвитку відповідають, різні за значимістю в забезпеченні стійкості до впливу зовнішніх факторів, певні економічні показники (табл. 1).

Таблиця 1

Пріоритетність показників (індикаторів) стратегічного управління підприємством в залежності від етапу життєвого циклу

Етап життєвого циклу	Показники					
	Ліквідність	Платоспроможність	Оборотність	Обсяг продажу	Рентабельність	
капіталу					продажу	
Зародження	+	+	–	–	–	–
Прискорення росту	–	–	+	+	–	–
Уповільнення зростання	–	–	–	+	–	+
Зрілість	–	–	+	–	+	+
Спад	+	–	–	–	+	+

Таким чином, в залежності від ідентифікованого етапу життєвого циклу повинна бути врахована диференціація індикаторів (показників) управлінських рішень при розробці стратегії розвитку підприємства.

Після того, як була проведена ідентифікація етапу життєвого циклу підприємства, необхідно здійснити постановку основних цілей його розвитку. Для цього слід на основі аналізу стратегічних позицій підприємства на займаному сегменті ринку, провести позиціонування переваг і визначити основні недоліки (слабкі сторони), що перешкоджають розвитку підприємства і зростанню його вартості. Основу такого аналізу становлять спеціальні методи стратегічного позиціонування, зокрема: SWOT-аналіз, матриця BCG, матриця Мак-Кінсі, конкурентний аналіз та ін. Більшість з них передбачає побудову стратегічної матриці, так званої просторової моделі, яка визначає позицію підприємства в залежності від комбінації чинників.

Кількісна характеристика даних параметрів матриці здійснюється на основі агрегатних показників, що представляють об'єднання сукупності індикаторів (q_i) та їх оцінки з урахуванням значущості впливу (w_i) на формування рівня конкурентоспроможності та ступеня привабливості ринку.

Метод аналізу ієрархій (MAI) дозволяє на основі попарних порівнянь індикаторів побудувати матрицю і визначити вагу (w_i) i -того індикатора в формуванні агрегатного показника оцінки явища, що досліджується (табл. 2).

Таблиця 2

Оцінка значущості показників

Оцінка в балах (a_{ij})	Якісна характеристика	Значимість показників
1	Однакова значимість	Рівність елементів за значимістю
3	Слабка значимість	Незначна перевага одного елемента в порівнянні з іншим
5	Істотна (сильна) значимість	Існують логічні критерії, що підтверджують істотну значимість
7	Очевидна значимість	Існують переконливі докази очевидної значущості
9	Абсолютна значимість	Повністю підтверджується перевага одного елемента в порівнянні з іншим
2, 4, 6, 8	Проміжні значення	При нечіткому розмежуванні відповідних рівнів переваги

Матриця попарних порівнянь складається на основі наступних положень:

- при порівнянні вагомості показників виходять з 10-бальної шкали;
- оцінки, отримані з одного боку від головної діагоналі, повинні бути зворотними оцінками по іншу сторону діагоналі;
- оцінка значимості визначається на основі табл. 2;
- за методом середньої геометричної розраховується власний вектор (p_i):

$$p_i = \sqrt[m]{\prod a_{ij}}, \quad i, j = \overline{1, m},$$

де m – число індикаторів (показників); значимість (вага) i -того індикатора оцінюється елементом (w_i) нормованого вектору.

Оцінка кожного індикатора (q_i) проводиться експертним шляхом з урахуванням сформованого рівня (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця попарних порівнянь

Індикатори	$q_1 \ q_2 \ \dots \ q_i \ \dots \ q_m$	Власний вектор $p_i = \sqrt[m]{\prod a_{ij}}$	Нормований вектор ρ , % $w_i = \frac{p_i}{\sum_{i=1}^m p_i} \cdot 100$
q_1	$1 \ a_{12} \dots a_{1i} \dots a_{1m}$	p_1	w_1
q_2	$1/a_{12} \ 1 \dots a_{2i} \dots a_{2m}$	p_2	w_2
...
q_i	$1/a_{i1} \ 1/a_{i2} \dots 1 \ \dots a_{im}$	p_i	w_i
...
q_m	$1/a_{m1} \ 1/a_{m2} \dots 1/a_{mi} \dots 1$	p_m	w_m
Разом	–	$\sum_{i=1}^m p_i$	100

Після оцінки привабливості ринку та його конкурентоспроможності будується багатокритерійна матриця, що відображає стратегічні позиції підприємства, які повинні враховуватися в процесі управління його розвитком під впливом економічних трансформацій. За її результатами формується нова стратегія розвитку, яка покликана забезпечити посилення конкурентних переваг промислового підприємства.

Організація управління інноваційною діяльністю здійснюється за допомогою методів, які забезпечують розробку і реалізацію нововведень на підприємстві. У зв'язку з представленими цільовими економічними установками, сформованими в результаті економічних трансформацій, що відбулися, в якості основних методів управління інноваційною діяльністю на основі формування стратегії інноваційного зростання слід розглядати [7, 8]:

– метод на основі формування стратегії екстенсивного інноваційного зростання (створення нової, більш конкурентоспроможної продукції):

- ✓ ведуться пошукові науково-дослідні та дослідницько-конструкторські роботи (НДДКР);
- ✓ створюються корпоративні науково-дослідні інститути (НДІ) і венчурні фонди;
- ✓ залучаються профільні наукові колективи;
- ✓ скуповуються малі інноваційні компанії;
- ✓ проводиться диверсифікація в бік високотехнологічних швидкозростаючих сегментів ринку;
- ✓ ведеться активна патентно-ліцензійна політика;
- ✓ йде постійне створення нових продуктів;

– метод на основі формування стратегії інтенсивного інноваційного зростання (вдосконалення технологій):

- ✓ оновлюється обладнання;
- ✓ закупаються готові технологічні лінії та технології;
- ✓ локалізуються або впроваджуються сторонні технології;
- ✓ створюються дослідницькі підрозділи, завдання яких – розробляти оригінальні продукти на базі запозичених технологій;
- ✓ ведуться пошуки нових або незайнятих ринкових ніш;
- ✓ впроваджуються системи автоматизованого проектування;

– метод на основі формування стратегії диверсифікаційного інноваційного зростання (освоєння нових ринків збуту і технологій):

- ✓ створюються нові збутові та розподільні мережі, логістичні ланцюжки;
- ✓ розробляється маркетингова політика;
- ✓ відбуваються зміни в структурі, в тому числі створюються вертикально-інтегровані філії та представництва;
- ✓ змінюються упаковка та дизайн продукції;
- ✓ оновлюється і розширюється асортимент продукції;

– метод на основі формування стратегії радикального інноваційного зростання (створення нової організаційної структури підприємства, системи управління виробництвом):

- ✓ структуруються відносини між підрозділами;

- ✓ відбувається посилення ролі планування і бюджетування;
- ✓ оновлюються кадри;
- ✓ комп'ютеризується обробка управлінської інформації.

В даному випадку методи являють собою вироблені способи впливу на інноваційну діяльність з метою отримання інноваційного ефекту. Доцільність застосування того чи іншого методу залежить від завдання, яке поставлене на даному етапі організації інноваційного процесу. Вибір й обґрунтування кращої стратегії інноваційного зростання для кожного підприємства починається зі складання реєстру можливих базових та альтернативних стратегій. Такий вибір здійснюється на основі формування стратегічних цілей, аналізу стану підприємства і зовнішнього середовища, аналізу інноваційного потенціалу та інноваційної активності.

Впровадження інноваційних технологій є складним тривалим процесом, що вимагає від підприємства не тільки наявності інвестиційних ресурсів, а й інноваційної активності виробничої системи. Необхідно проводити оцінку і формувати центри інноваційної активності на підприємстві для підвищення його інноваційного зростання.

Метою формування центрів інноваційної активності є створення об'єктивних умов для виробничо-економічного та інноваційного зростання, що дозволяють забезпечити ефективне вирішення проблем підприємств і підвищення їх інноваційного потенціалу. Результатом формування центрів інноваційної активності підприємств є стійкість і ефективність їх функціонування, збільшення прибутку, інноваційне зростання підприємства. Функція центрів інноваційної активності – забезпечення здатності підприємства підтримувати рівновагу і стійкість інноваційного зростання в довгостроковому періоді.

7. SWOT-аналіз результатів досліджень

Strengths. Організаційно-економічна модель етапів процесів стратегічного управління та управління інноваційною діяльністю промислового підприємства дозволяє оптимізувати процес управління на підприємстві. А підхід щодо визначення етапів життєвого циклу та позиції на ринку дозволяє збільшити швидкість обчислення інформації.

Weaknesses. До слабких сторін дослідження відносяться:

- обмеженість показників розвитку підприємства, що враховуються при формуванні стратегії його розвитку;
- недостатність практичних рекомендацій щодо застосування механізму впливу економічних трансформацій на розвиток промислових підприємств України.

Opportunities. Застосування механізму впливу економічних трансформацій на розвиток промислових підприємств України дозволить їм зменшити витрати на розробку системи стратегічного управління та підвищити ділову активність. Врахування етапу життєвого циклу підприємства та його позиції на ринку при формуванні інноваційної стратегії може бути застосовано на підприємствах будь-яких країн світу.

Threats. До загроз впровадженню результатів дослідження відносяться:

- мінливі закони щодо економічної сфери українського промислового виробництва;

- низька інноваційна активність підприємств;
- брак коштів для реформування системи управління.

8. Висновки

1. Виявлено, що у світовому масштабі сталася чітка структуризація країн, компаній, яка, на думку більшості фахівців, може бути представлена в вигляді дво- або трирівневої піраміди, в основі якої знаходяться технологічні відсталі країни. Слід зазначити, що в групу країн III рівня Україна не вписується тільки по досить високому науковому потенціалу, освітньому рівню населення і трудових ресурсів. Таким чином, Україна володіє важливими передумовами для ефективного розвитку промислових підприємств.

2. Серед основних макроекономічних передумов, які виступають в якості «каталізаторів» реструктуризації українських промислових підприємств під впливом економічних трансформацій, що відбулися, виділені:

- приватизація й формування недержавного сектора економіки;
- демонополізація економіки;
- збільшення кількості й різноманітності підприємств, що діють на внутрішньому ринку України;
- лібералізація зовнішньоекономічних відносин;
- скасування прямих цінових обмежень;
- перехід до єдиного ринкового валютного курсу і заходи щодо забезпечення конвертованості національної валюти і т. п.

Серед мікроекономічних передумов виділені наступні найбільш значущі:

- зміна характеру поведінки підприємств на ринку;
- трансформація купівельної поведінки споживачів;
- «вирівнювання» кваліфікації кадрів у конкуруючих підприємств за рахунок появи на ринку праці висококваліфікованої робочої сили, вивільненої з державних підприємств, науково-дослідних установ та інших організацій в ході проведення економічних реформ.

3. Теоретично доведено, що основною проблемою управління для підприємств, високочутливих до інновацій, стає вибір стратегії розвитку, орієнтованої на подолання технологічних розривів. Це свідчить про існування глибокого внутрішнього зворотного зв'язку між управлінням процесами технологічних і організаційних змін як результату економічних трансформацій.

4. Показано, що важливе значення при побудові механізму управління розвитком промислового підприємства під впливом економічних трансформаційних процесів, відводиться обліку етапу його життєвого циклу. Так як кожному з етапів розвитку відповідають різні за значимістю в забезпеченні стійкості до впливу зовнішніх факторів, певні економічні показники: ліквідність, платоспроможність, оборотність, обсяг продажу, рентабельність. В залежності від ідентифікованого етапу життєвого циклу повинна бути врахована диференціація індикаторів (показників) управлінських рішень при розробці стратегії розвитку підприємства.

Таким чином, економічні трансформації, що відбулися в Україні, обумовлені еволюційними процесами становлення економіки ринкового типу і поси-

ленням глобалізаційних процесів у світовій економіці, зумовили необхідність формування нових механізмів управління розвитком промислових підприємств. Для цього необхідно на макрорівні:

- забезпечити ефективне поєднання державної організації економіки та ринкової самоорганізації;
- подолати розрив між реальним сектором економіки і фінансовими ринками й досягти економічно виправданий рівень їх віртуалізації;
- усунути регіональну диференціацію;
- створити умови для усунення значної нерівності в доходах населення;
- забезпечити узгодженість між новостворюваними інститутами, що функціонують, і змінами, що відбуваються в економічній системі;
- посилити соціалізацію та моральний зміст економічних відносин.

В умовах, коли держава буде відігравати активну регулюючу роль в економічних процесах, можливо забезпечення переходу промислових підприємств на інноваційний і стратегічний рівень розвитку на підставі запропонованих підходів.

Література

1. Sachs J. A New Map of the World // *The Economist*. 2011. P. 95.
2. Inozemtsev V. Globalizatsiya natsional'nykh khozyaystv i sovremennyy ekonomicheskyy krizis // *Problemy teorii i praktiki upravleniya*. 2016. Issue 6. P. 18–23.
3. *Doing Business in 2016: Creating Jobs*. Washington: World Bank & Oxford University Press, 2016. 188 p.
4. Polonska L. A., Shepelenko O. V. Transaktsiyni pidkhid do otsinky efektyvnosti upravlinnia pidpryemstvom // *Torhivlia i rynek Ukrainy*. 2014. Vol. 2, Issue 16. P. 445–453.
5. Silaev I. O kontseptsii preobrazovaniy v sovremennom obshhestve // *Problemy teorii i praktiki upravleniya*. 2016. Issue 3. P. 12–14.
6. *Innovatsiina ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty*. Vol. 1: monograph / Maslennikov Ye. I. et. al.; ed. by Maslennikov Ye. I. Kherson: Hrin D.S., 2016. 854 p.
7. Buleev I. P. *Institutsional'nye aspekty razvitiya ekonomiki i kapitalizatsiya predpriyatiya: monograph* / ed. by Buleev I. P. Donetsk: NAN Ukrainy, In-t ekonomiki prom-ti, 2014. 897 p.
8. Velychko O. V., Dubovykov M. M., Liashchenko O. V. *Mekhanizm formuvannia natsionalnoi investytsiino-innovatsiinoi systemy Ukrainy: monograph*. Kyiv: Elton-2, 2015. 186 p.
9. Krush N. P. Analysis of strategy of innovative activity of corporate engineering enterprises depending on the direction of impact factors on their activities // *Technology Audit and Production Reserves*. 2016. Vol. 2, Issue 5 (28). P. 62–68. doi: <http://doi.org/10.15587/2312-8372.2016.66088>
10. Donchak L. H., Tsikhanovska O. M. *Sutnist ta udoskonalennia stratehichnoho upravlinnia pidpryemstvom* // *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*. 2016. Issue 2 (17).